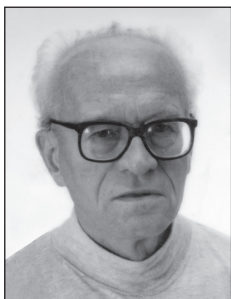

- Rychtaříková, J. – Akkerman, A. 2003. Trajectories of Fertility and Household Composition in the Demographic Profile of the Czech Republic. *Population and Environment*, 24, 3, p. 225–254.
- Rychtaříková, J. 2004. The case of the Czech Republic. Determinants of the Recent Favourable Turnover in Mortality. *Demographic Research, Special Collection 2, Determinants of Diverging Trends in Mortality*, S2-5, p. 105–137, <http://www.demographic-research.org/>
- Rychtaříková, J. – Gourbin, C. – Wunsch, G. 2004. Paternal age and child death: The stillbirth case. *European Journal of Population*, 20, 1, p. 23–33.
- Rychtaříková, J. 2004. Změny generační plodnosti v České republice se zaměřením na vzdělání žen (Changes in cohort fertility with a focus on educational attainment of women). *Demografie*, 46, 2, s. 77–90.
- Rychtaříková, J. 2007. EU demographics: Living more and reproducing less. In *Pharmaceutical policy and law – “2050: A changing Europe. Demographic crisis and baby friend policies”*, 9, p. 41–50.
- Rychtaříková, J. 2007. Differences in infant risk of dying in an egalitarian society: the case of the Czech Republic. In *Modelling natural environment and society*, Praha: Nakladatelství P3K, s. 227–248.
- Rychtaříková, J. 2007. Different Paths of Population Ageing: “EU Old and New Members – Still Divided”. In *The Impact of Ageing: A Common Challenge for Europe and Asia*, Verlag, p. 59–68.
- Rychtaříková, J. 2007. Healthy life expectancy in the current Czech population. *Czech demography*, 1, p. 61–74.
- Rychtaříková, J. 2008. Twenty Years of Single Motherhood in the Czech Republic (1986–2005). *Czech Demography*, 2, 2, p. 34–45.
- Rychtaříková, J. 2009. Les défis actuels de la démographie tchèque. *Revue d'Études Comparatives Est-Ouest*, 40, 1, p. 121–144.

K významnému jubileu Milana Kučery

Lze jen těžko uvěřit, že uplynulo již pět let od chvíle, kdy jsme na stránkách časopisu Demografie mohli číst gratulaci jubilantovi k pětasedmdesátým narozeninám s přáním, aby i po svém odchodu na odpočinek dále pokračoval v odborné a vědecké práci. Ohlédnutí na těchto uplynulých pět let naše přání vrchovatě naplnilo. Ve chvíli, kdy se *ing. Milan Kučera* uvolnil ze svých pravečnických pedagogických závazků, soustředil své úsilí zcela na odbornou práci. Zaměřil se zejména na problematiku rodin a domácností a populační a rodinné politiky. Zpracoval řadu podkladů pro jednání expertních komisí o populační a rodinné politice, zúčastnil se aktivně několika mezinárodních konferencí na témata rodinné politiky a populačního vývoje. Systematicky zveřejňuje své zkušenosti se sběrem a zpracováním dat demografické statistiky v České republice, se sčítáním lidu a dalšími šetřeními. Přiblížil je zájemcům v řadě článků a příspěvků na konferencích České demografické společnosti (např. dva publikované příspěvky na XXXVIII. konferenci ČDS v roce 2008 – Demografie 2009, 51). Jeho neutučající zájem o rodinu a populační politiku se odrazil i v recenzi publikace **Sňatek a rodina: zájem soukromý nebo veřejný?**, jejímiž editory byli *J. Kocourková* a *L. Rabušic*. Ani po odchodu na odpočinek nepřestal spolupracovat se svými bývalými kolegy z katedry demografie a geodemografie Přírodově-

decké fakulty; recenzoval obě nově koncipované analytické publikace věnované populačnímu vývoji ČR (**Populační vývoj České republiky 2001–2006** a **Populační vývoj ČR 2007**), zpracované kolektivem katedry. Neuzavřel se ani pedagogické činnosti, oponoval několik disertačních prací studentů demografie, bývá členem rigorózních komisí a podílel se na přednáškách Univerzity třetího věku. S velkým nasazením a elánem se stále věnuje práci v redakční radě časopisu Demografie. S potěšením a radostí můžeme tedy našim čtenářům oznámit, že tento přední představitel české demografie, náš spolupracovník a přítel, se 2. července 2009 dožil osmdesáti let pln zájmu o dění v demografii a pracovního elánu, tak jak jsme ho po celá léta jeho aktivního působení v demografii znali.

Demografii si oblíbil již počátkem 50. let za studií na ČVUT, kde vystudoval statistiku a poté absolvoval postgraduální kurs z ekonomické psychologie a sociologie. Přivedly ho k ní přednášky *Františka Fajfry*, předsedy tehdejšího Státního úřadu statistického, pod jehož vedením psal též diplomovou práci z demografie. Z ní publikoval první demografickou práci na téma poválečného vzestupu úrovně natality v českých zemích (Statistický obzor, 1952).

Po studiích nastoupil Milan Kučera ve Státním úřadu statistickém do oddělení demografie a státní statistické službě zůstal věrný většinu pracovního života (kromě let 1972–1977, kdy preventivně odešel do Terplanu). Prožil v SÚS svá učenická léta jako referent, prošel řadou funkcí a reorganizační úřadu – byl v ČSÚ ředitelem odboru, vedoucím oddělení sčítání lidu a vedoucím oddělení statistických šetření, kam patřily sčítání lidu, mikro-

cenzy, statistika rodinných účtů a další výběrová šetření. Měl to štěstí, že se ještě setkal s předválečnou generací demografů a statistiků, kteří úroveň československé demografické statistiky a předválečným cenzům nasadili vysokou latku – *Jaromírem Korčákem a Václavem Sekerou*, jichž si velmi vážil a mnohemu se od nich naučil. Jistě i pod jejich vlivem se v 50. letech aktivně zúčastnil renesance demografie po boku *Františka Fajfry* a *Vladimíra Srba*, vedoucích oddělení demografie SÚS. S jeho osobou jej pak spojilo téměř padesát let spolupráce a přátelství. Nermalou měrou tak přispěl k udržení vysoké úrovně demografické statistiky v 50. letech, resp. k úspěšnému potlačení jejího oklešťování. Neméně významně se podílel na obohacení obsahu a modernizaci poválečných sčítání lidu. Vypracoval se nejen ve vynikajícího demografa, rozšah jeho odborných zájmů byl mnohem širší. Projevilo se to i v jeho aktivitě při zakládání centrálního registru obyvatelstva. Významně se podílel na přípravě a provedení průzkumů reprodukce a životních podmínek (blíže o tom píše v příspěvku **Demografické průzkumy**, který přednesl na XXXVIII. konferenci ČDS, Demografie, 2009, s. 39 a CD ROM). Bylo i jeho zásluhou, že se v tehdejší nelehké politické situaci podařilo zvýraznit úlohu demografie pro koncipování záměrů populační politiky a v národohospodářském plánování. V praxi se tyto snahy a spolupráce s některými členy Státní populační komise odrazily v 60. letech v přípravě a později v realizaci pronatalitních opatření v 70. letech; kromě jiného přispěly i ke zdůvodnění masivní hromadné bytové výstavby v této době.

Organizační a metodická práce Milana Kučery na poli sčítání lidu, v níž navázal na práci *Z. Jurečka* a zvláště *O. Ullmanna*, přinesla své ovoce v podobě zdařile provedených cenzů v letech 1970 a 1980, kdy prosadil některé novinky a zlepšení: podrobné zpracování dat za elementární územní celky (základní sídelní jednotky) a také jejich publikování, rozšíření zpracování dojízdky do zaměstnání a škol a sčítání romské populace. Jeho přičiněním byly podrobně zpracovány a publikovány údaje o domácnostech a plodnosti žen. Také kvalitní metodické a obsahové zajištění cenzu 1991 bylo především jeho zásluhou. Ačkoliv již nenesl hlavní břímě zodpovědnosti za jeho realizaci, svými bohatými praktickými zkušenostmi rozhodující měrou přispěl k jeho úspěšnému provedení a svou autoritou se zasadil o rozšíření obsahu cenzu o několik staronových otázek, které byly za dřívějšího režimu opomíjeny nebo vyřazeny či okleštěny. Jednalo se o opětovné zjišťování náboženského vyznání a zjišťování místa narození, díky kterému bylo možno studovat dlouhodobé migrace. Bylo především jeho zásluhou, že byl v rámci tohoto cenzu proveden také zcela jedineč-

ný soupis objektů individuální rekreace. Aktivní zájem o metodické otázky a obsahovou stránku sčítání jej neopustil ani v době, kdy již působil jako pedagog na katedře demografie (příspěvky v Demografii, 1999, 41 a referát na XXXIII. národní konferenci ČDS v květnu 2003).

Zájem o rozkvět demografie a organizační práce jubilanta daleko přesahovaly hranice státní statistiky. Milan Kučera však také aktivně přispěl k vytvoření publikační platformy demografů – stál v roce 1958 u založení časopisu Demografie, prvního československého odborného časopisu demografů, v jehož redakční radě aktivně působil od roku 1967 dosud. Tak se zakládajícím členem Československé (dnes České) demografické společnosti při ČSAV, v jejímž hlavním výboru pracoval od jejího vzniku v roce 1964 do roku 2003, zastával řadu funkcí: byl hospodářem, vedoucím odborné skupiny, naposledy místopředsedou společnosti; je členem redakční rady sborníku Acta Demographica. Dlouholetě usílil o rozvoj demografie a zlepšování její úrovně bylo oceněno v roce 1994 zvolením Milana Kučery čestným členem společnosti. V této souvislosti je třeba též připomenout, že patřil k iniciátorům vydávání Zpravodaje ČDS, periodika demografických aktualit.

Změna politických poměrů na konci 80. let rozšířila pracovní možnosti Milana Kučery, který po 34 letech práce ve státní statistické službě nakrátko přešel do Sociologického ústavu AV ČR a od roku 1993 na katedru demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty UK v Praze, s níž již dříve spolupracoval externě. Zde až do roku 2004 přednášel studentům bakalářského i magisterského studia. Své celoživotní zkušenosti vtělil především do přednášek o pramenech demografických dat, populačním vývoji České republiky a demografie rodin a domácností. Přednášel vybraná témata studentům doktorandského studia a také na Univerzitě třetího věku. Základy demografie a zasvěcené poučení o populačním vývoji České republiky od něho získávali i studenti sociologie na Filozofické fakultě a Fakultě sociálních věd. Jeho dlouholetá praxe a obrovský přehled z něj učinily výborného pedagoga, od něhož řada mladých demografů získala nejen vynikající odborné znalosti, ale také mnoho praktických dovedností. Jako vedoucí absolventských prací vedl studenty k přesnosti, účelnému využívání statistických dat, k zodpovědnému odbornému přístupu. Na nás, své spolupracovníky, byl při odborné práci sice náročný, ale vždy přátelský; učili jsme se od něj týmové práci a schopnosti vidět výsledky demografických analýz v širších společensko-historických a ekonomických souvislostech.

I při náročném roli pedagoga publikoval řadu kvalitních odborných prací, zaměřených hlavně na problematiku rodin a domácností a populační

politiku, zpracoval obsáhlou studii o populačním vývoji České republiky od roku 1918 (viz přehled publikací). Přispěl také významnou měrou k výborné úrovni analýz populačního vývoje České republiky, které katedra demografie v rámci desetiletého výzkumného grantu periodicky vydávala a jichž byl jak spoluautorem, tak spolueditorem (v letech 1994–2002 vyšlo 8 svazků, kromě toho 3 svazky v anglické verzi). Svými zkušenostmi přispěl k vzniku kvalitních prognóz vývoje obyvatelstva, byl iniciátorem a spoluautorem nového zpracování prognóz rodin a domácností v letech 1994 a 2004. Nepřetržitý zájem o problematiku rodin a domácností a rodinnou politiku jej v 90. letech přivedl i k organizační práci na XXIV. národní konferenci ČDS **Současná rodina v České republice**. Svými odbornými příspěvky obohacoval úroveň řady konferencí organizovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR a Národním centrem pro rodinu ve spolupráci s našimi i zahraničními nevládními organizacemi zabývajícími se rodinnou politikou.

Publikační činnost Milana Kučery je rozsáhlá a detailněji se s ní mohli čtenáři Demografie seznámit již v předchozích ročnících (Demografie 1989, 31, s. 163–164; 1994, 36, s. 197–198; 1999, 41, s. 227–228; 2004, s. 135–136). Tyto informace jsme shromáždili v přehledné, i když patrně ne zcela vyčerpávající příloze publikační činnosti jubilanta (k velké škodě např. nejsou zachyceny ty publikace, které vydával statistický úřad bez uvedení autorů). V demografii je totiž jen málo oblastí, k jejichž hlubšímu poznání by jubilant nepřispěl. Zabýval se analýzami všech demografických procesů, jejich modelováním; jeho zpracování tabulek úmrtnosti a sňatečnosti či prognóz domácností měla průkopnický význam, stejně jako zpracování demografických bilancí podle rodinného stavu. Studoval různé aspekty manželské i mimomanželské plodnosti, v 90. letech v analýzách vývoje plodnosti a sňatečnosti mezi prvními upozorňoval na úskalí rychlého stárnutí populace. Zabýval se analýzami celkového populačního vývoje Československa, včetně jeho historických a regionálních aspektů. Nikdy nepřestal mít zájem o otázky populační politiky, s čímž souvisely i publikace týkající se výzkumu plánování rodičovství a otázky populačního optima. Další skupina jeho prací se zabývala širšími souvislostmi vývoje demografické reprodukce (životní úroveň, úroveň bydlení). Se zvláštní pozorností se věnoval prognózám populačního vývoje a prognózám vývoje domácností, s nimiž mimochodem patřil k prvním v Evropě. V neposlední řadě jej zajímaly metodické problémy populačních cenů; z nich jen část byla publikována samostatně, častěji byly zahrnuty v celé řadě analytických prací nebo zůstaly nezveřejněny v interních materiálech statistického úřadu, např. jako metodické návody pro zpracování

analytických publikací ze sčítání lidu nebo vycházely jako neautorizované studie v řadě Zprávy a rozbory. Významnou se stala zvláště komplexní analýza výsledků sčítání 1980, připravená společně s O. Ullmannem a P. Čtrnáctem. Často publikoval i s jinými autory – z jeho spoluautorů ze starší doby uvedme alespoň V. Srba, L. Růžičku (společně vydali první ucelenou učebnici Demografie – 1971), D. Vysušilovou, později např. M. Šimka, T. Kučeru, L. Fialovou, D. Bartoňovou, B. Burcina aj.

I když dnes už není ing. Milan Kučera naším každodenním spolupracovníkem, nepřestává udržovat pracovní i osobní styky se svými bývalými kolegy. Jeho umění jednání s lidmi oceňují spolupracovníci a přátelé nejen z katedry demografie, ale také ze statistického úřadu i bývalého Terplanu. Charakteristický svou přímostí, pracovní houževnatostí, obrovským pracovním nasazením, ale také skromností, přátelským přístupem a pochopením pro práci i starosti svých spolupracovníků je stále neformální autoritou a pro mnohé opravdovým přítelem. Je vždy vítaným hostem, ochotným vyslechnout problémy jiných, říci svůj názor, ukázat nové, jiné pohledy na výsledky analýz. Doufáme, že mu elán a chuť k odborné a vědecké práci ještě dlouho vydrží a přejeme mu k tomu hodně zdraví a spokojenosti v osobním životě.

Dagmar Bartoňová

Přehled publikací Milana Kučery

Období 1952–1990

- Kučera, M. 1952. K vzestupu poválečné natality v českých zemích. *Statistický obzor*, 32, s. 463–473.
- Kučera, M. 1955. Tabulky sňatečnosti svobodných v českých zemích 1949–50. *Zprávy a rozbory ŠÚS*, řada Dem, č. 6.
- Kučera, M. 1957. Perinatální úmrtnost a její populační význam. *Statistický obzor*, 3, s. 120–127.
- Kučera, M. 1958. Perspektivní vývoj obyvatelstva v letech 1960–1975. *Statistický obzor*, 38, s. 398–407.
- Kučera, M. 1959. Rozbor činitelů rozdílů čistě směnné míry. *Demografie*, 1, s. 71–76.
- Kučera, M. 1959. Praktické využití anket a šetření o plánování rodičovství v projekcích obyvatelstva. *Demografie*, 1, s. 164–167.
- Kučera, M. 1959. Zjišťování porodní váhy v československé statistice narozených. *Demografie*, 1, s. 219–233.
- Kučera, M. 1959. Reprodukce obyvatelstva Československa v letech 1947–1957. In *Demografický sborník 1959*, s. 119–142.
- Kučera, M. – Srb, V. 1959. Vývoj obyvatelstva českých zemí v XIX. století. *Statistika a demografie I*, s. 109–156.
- Kučera, M. – Srb, V. 1959. *Výzkum o rodičovství 1956*.
- Kučera, M. – Vysušilová, D. 1959. *Demografická příručka 1959*. Praha: ŠÚS.
- Kučera, M. 1960. Zkrácené úmrtnostní tabulky 1958. *Demografie*, 2, s. 50–54.
- Kučera, M. 1960. Sezónní trend kojenecké úmrtnosti v českých krajích. *Demografie*, 2, s. 202–217.
- Kučera, M. 1961. Projekce obyvatelstva ČSSR do roku 1980. *Demografie*, 3, s. 85–88.

- Kučera, M. – Srb, V. 1961. Rozvodovost v Československu v letech 1950–1959. In *Demografický sborník 1961*, s. 101–146.
- Srb, V. – Kučera, M. – Vysušilová, D. 1961. Průzkum manželství, antikoncepce a potratů (1. část). *Demografie*, 3, s. 45–56.
- Srb, V. – Kučera, M. – Vysušilová, D. 1961. Průzkum manželství, antikoncepce a potratů (2. část). *Demografie*, 3, s. 139–156.
- Srb, V. – Kučera, M. – Vysušilová, D. 1961. Průzkum manželství, antikoncepce a potratů (3. část). *Demografie*, 3, s. 201–208.
- Srb, V. – Kučera, M. – Vysušilová, D. 1961. Průzkum manželství, antikoncepce a potratů (4. část). *Demografie*, 3, s. 311–330.
- Srb, V. – Kučera, M. 1962. Klasifikace obcí v Československu. *Demografie*, 5, s. 97–122.
- Kučera, M. – Srb, V. 1962. *Atlas obyvatelstva ČSSR*. Praha: ÚSGK.
- Atlas Československé socialistické republiky*. 1966. Praha.
- Srb, V. – Kučera, M. 1962. Plodnost obyvatelstva ČSSR v letech 1950–1960. *Demografie*, 4, s. 224–239.
- Kučera, M. 1963. Rozdíly v úrovni plodnosti obyvatelstva ČSSR. *Demografie*, 5, s. 97–108.
- Kučera, M. 1963. Perspektiva obyvatelstva do roku 2000. *Demografie*, 5, s. 261–270.
- Srb, V. – Kučera, M. 1963. Potratovost v Československu v letech 1958–1962. *Demografie*, 5, s. 289–307.
- Kučera, M. – Růžička, L. 1964. Regionální rozdíly v úrovni úmrtnosti obyvatelstva ČSSR. *Demografie*, 6, s. 103–116.
- Kučera, M. 1964. Metody demografie. *Demografie*, 6, s. 169.
- Kučera, M. – Růžička, L. 1964. Regionální rozdíly v příčinách smrti obyvatelstva ČSSR. *Demografie*, 6, s. 203–213.
- Kučera, M. 1965. Obyvatelstvo ČSSR v letech 1945–1965. *Demografie*, 7, s. 193–204.
- Kučera, M. 1965. Metody výpočtu rodin a domácností po sčítání lidu. *Demografie*, 7, s. 224–231.
- Kučera, M. 1965. Výzkum třetích a čtvrtých dětí narozených v roce 1964. *Demografie*, 7, s. 321–325.
- Kučera, M. 1966. Projekce obyvatelstva do roku 1985. *Demografie*, 8, s. 193–206.
- Kučera, M. 1966. Projekce domácností do roku 1985. *Demografie*, 8, s. 289–298.
- Kučera, M. 1967. Reprodukce obyvatelstva v letech 1961–1966. *Demografie*, 9, s. 193–194.
- Kučera, M. 1967. Historie demografických projekcí v ČSSR. *Demografie*, 9, s. 300–302.
- Kučera, M. 1968. Projekce obyvatelstva do roku 1985. *Demografie*, 10, s. 174–177.
- Kučera, M. 1968. Populační politika Československa. *Demografie*, 10, s. 307–317.
- Kučera, M. 1968. Jak dál v populační politice? *Reportér*, 3, s. 11–12.
- Kučera, M. 1969. Příjmy domácností s nezaopatřenými dětmi (Mikrocensus 1966). *Demografie*, 11, s. 10–22.
- Kučera, M. 1969. Změny ve vývoji rodiny v posledních letech. *Demografie*, 11, s. 289–302.
- Kučera, M. 1969. Revize projekce obyvatelstva na období 1970–1985. *Demografie*, 11, s. 368–369.
- Kučera, M. 1971. Předběžné výsledky sčítání lidu, domů a bytů v ČSSR 1970. *Demografie*, 13, s. 289–301.
- Kučera, M. – Růžička, L. – Srb, V. 1971. *Demografie*. Praha: Svoboda.
- Kučera, M. 1972. Reprodukce obyvatelstva českých zemí ve světle modelů stacionární a stabilní populace. *Statistika a demografie*, X, s. 105–125.
- Kučera, M. 1973. K problematice optimálního populačního vývoje v Československé socialistické republice. *Demografie*, 15, s. 97–101.
- Kučera, M. 1974. Reprodukce obyvatelstva Prahy a její důsledky. *Demografie*, 16, s. 111–116.
- Kučera, M. 1975. Svůdnost využití samočinných počítačů v demografii. *Forum matricum slovacum*, tom III, Bratislava: SDSS, s. 429–431.
- Kučera, M. 1979. Sčítání lidu, domů a bytů 1980 – koncepce, zpracování a výsledků a jejich využití. *Demografie*, 21, s. 198–204.
- Kučera, M. 1980. Definice cenové domácnosti a její perspektiva. *Demografie*, 22, s. 232–238.
- Kučera, M. 1980. Rychlé výsledky sčítání 1980 a jejich využití. *Demografie*, 22, s. 296–302.
- Kučera, M. 1981. Prodlužování lidského života – vymezení pojmu a způsobu měření. *Demografie*, 23, s. 98–103.
- Kučera, M. – Ullmann, O. 1981. Očekávané změny ve struktuře obyvatelstva a bytového fondu podle definitivních výsledků sčítání 1980. *Demografie*, 23, s. 289–294.
- Kučera, M. – Ullmann, O. 1982. Úroveň vzdělání obyvatelstva ČSSR v datech sčítání 1980. *Demografie*, 24, s. 193–208.
- Kučera, M. 1983. Vývoj počtu a složení domácností 1970–1980. *Demografie*, 25, s. 34–47.
- Kučera, M. 1983. Výpočty prognózy počtu a struktury domácností. *Demografie*, 25, s. 300–308.
- Kučera, M. 1984. Reprodukce obyvatelstva ČSSR v letech 1961–1980 podle výsledků sčítání. *Demografie*, 26, s. 19–32.
- Kučera, M. 1984. Domácnosti a bydlení cikánského obyvatelstva. *Demografie*, 26, s. 172–178.
- Kučera, M. 1984. Plodnost žen v opakovaných manželstvích. *Demografie*, 26, s. 289–296.
- Kučera, M. 1985. Rozdíly v úrovni plodnosti (diferenční plodnost). *Demografie*, 27, s. 106–119.
- Kučera, M. 1985. Reprodukce a struktura bytového fondu v ČSSR. *Statistika*, 1985, 3, s. 107–119.
- Kučera, M. 1985. Úroveň bydlení v ČSSR v letech 1961–1980. *Statistika*, 1985, 8–9, s. 389–405.
- Kučera, M. 1987. Domácnosti v čs. demografii a statistice. *Demografie*, 29, s. 228–233.
- Kučera, M. 1988. Československo 1918–1988. *Demografie*, 30, s. 3–9.
- Kučera, M. 1990. K československé populační politice. *Demografie*, 30, s. 240–241.
- Horská, P. – Kučera, M. – Maur, E. – Stloukal, M. 1990. *Dětství, rodina a stáří v dějinách Evropy*. Praha: Panorama.
- Období od roku 1991**
- Kučera, M. 1992. Předběžné výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1991. *Demografie*, 34, s. 1–10.
- Kučera, M. 1992. K populační politice – bez závěru. *Demografie*, 34, s. 235–236.
- Burcin, B. – Kučera, M. – Kučera, T. 1993. *Forecast of the Development of the Czech Republic's Population to 2005*. Background study for the project East Central Europe 2000. Praha: SÚ ČAV.
- Kučera, M. 1994. Populace České republiky 1918–1991. *Acta Demographica XII*. Praha: ČDS, SÚ AV ČR.

- Kučera, M. 1994. Rok 1994 – Mezinárodní rok rodiny. *Demografie*, 36, s. 1.
- Kučera, M. 1994. Prognóza očekávaných změn rodiny. *Demografie*, 36, s. 171–172.
- Kučera, M. 1994. Domácnosti a rodiny. Sčítání domů, bytů a rekreačních objektů. Příspěvek na XXIV. konferenci ČDS Sčítání lidu 1991 v České republice. *Demografie*, 36, s. 14–19.
- Burcin, B. – Kučera, M. – Kučera, T. 1994. Perspektivy obyvatelstva České republiky (prognóza demografického vývoje do roku 2010). *Demografie*, 36, s. 88–99.
- Kučera, M. 1994. K interpretaci výsledků sčítání 1991 o náboženském vyznání. *Demografie*, 36, s. 189–191.
- Kučera, M. 1994. Neúplné rodinné domácnosti s dětmi. In *Populační vývoj České republiky 1994*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 104–110.
- Kučera, M. – Kalibová, K. 1994. Typologie domácností a rodin. In *Populační vývoj České republiky 1994*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 91–96.
- Kučera, M. – Kučera, T. – Burcin, B. 1994. Prognóza vývoje počtu a složení domácností v období do roku 2010. In *Populační vývoj České republiky 1994*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 137–143.
- Burcin, B. – Kučera, M. – Kučera, T. 1994. Forecast of Complex Households Development and Composition in the Czech Republic to 2010. *Acta Universitatis Carolinae Geographica*, Supplementum, p. 187–199.
- Pavlík, Z. – Kučera, M. 1994. Les ménages familiaux incomplets. *Acta Universitatis Carolinae*, Geographica, Supplement, s. 101–112.
- Pavlík, Z. – Kučera, M. 1995. Czech and Slovak Demography. In *The End of Czechoslovakia* (Musil J. ed.). Budapest: Central European University Press, p. 15–39.
- Fialová, L. – Horská, P. – Kučera, M. 1995. *Současné a perspektivní proměny rodiny, manželství a rodičovství*. Praha: Nadace START.
- Kučera, M. aj. 1995. *Koncepce a výhledy bydlení, bytová politika a sociální diferenciacce*. Praha: Nadace START.
- Kučera, M. 1996. Šňatečnost. In *Populační vývoj České republiky 1995*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 15–19.
- Kučera, M. – Fialová, L. 1996. *Demografické chování obyvatelstva České republiky během přeměny společnosti po roce 1989*. Praha: Sociologický ústav AV ČR – WP96.
- Kučera, T. – Burcin, B. – Kučera, M. 1996. *Hlavní rysy budoucího demografického vývoje. In Populační vývoj České republiky 1995*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 65–73.
- Fialová, L. – Horská, P. – Kučera, M. – Maur, E. – Musil, J. – Stloukal, M. 1996. *Dějiny obyvatelstva českých zemí*. Praha: Mladá fronta.
- Kučera, M. 1997. Úmrtnost. In *Populační vývoj České republiky 1996*, Praha: KDGD PŘF, s. 45–54.
- Kučera, M. 1997. Mortality. In *Population Development in the Czech Republic 1996*, Praha: KDGD PŘF, s. 43–52.
- Kučera, M. 1997. Populační vývoj České republiky v devadesátých letech. *Geografické rozhledy*, 7, 1, 1997/1998, s. 4–6.
- Fialová L. – Kučera, M. 1997. The main features of population development in the Czech Republic during the transformation of Society. *Czech Sociological review*, 5, 1, s. 93–111.
- Kučera, M. – Šimek, M. 1997. Vývoj obyvatelstva ČR v roce 1996. *Demografie*, 39, s. 157–172.
- Kučera, M. 1997. K interpretaci charakteristiky demografických procesů v České republice. *Demografie*, 39, s. 269–270.
- Kučera, M. 1998. Změny počtu obyvatelstva. Pohyb obyvatelstva v roce 1997. Hlavní výsledky nové demografické prognózy. In *Populační vývoj České republiky 1997*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 69–76.
- Kučera, M. – Pavlík, Z. 1998. Hlavní rysy demografického vývoje 1918–1998. In *Sborník Masarykovy české sociologické společnosti „Osudy české společnosti 1918–1998“*, Praha, s. 29–33.
- Kučera, M. – Šimek, M. 1998. Vývoj obyvatelstva ČR v roce 1997. *Demografie*, 40, s. 233–246.
- Kučera, M. 1999. Šňatečnost. In *Populační vývoj České republiky 1998*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 23–30.
- Kučera, M. 1999. Nuptiality. In *Population Development in the Czech Republic 1999*, KDGD PŘF UK, p. 5–20.
- Kučera, M. – Bartoňová, D. 1999. Domácnosti ve sčítání lidu 2001 – část 1. *Demografie*, 41, s. 50–54.
- Bartoňová, D. – Kučera, M. 1999. Domácnosti ve sčítání lidu 2001 – část 2. *Demografie*, 41, s. 264–274.
- Kučera, M. – Šimek, M. 1999. Vývoj obyvatelstva ČR v roce 1998. *Demografie*, 41, s. 169–193.
- Kučera, M. 1999. Důchodci z pohledu demografa. In *Sborník ze semináře k Mezinárodnímu roku seniorů*. Praha: Karolinum, s. 1–4.
- Pavlík, Z. – Kučera, M. 1999. Populační vývoj na přelomu 20. a 21. století. In *Česká společnost na konci tisíciletí*, Praha: Karolinum, s. 133–139.
- Fialová, L. aj. 2000. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Praha: Sociologické nakladatelství Slon.
- Kučera, M. – Šimek, M. 2000. Vývoj obyvatelstva ČR v roce 1999. *Demografie*, 42, s. 169–192.
- Kučera, M. 2001. Pohyb obyvatelstva v roce 2000. In *Populační vývoj České republiky 2000*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 73–74.
- Kučera, M. 2001. Potřebuje Česká republika zřetelnou populační a migrační politiku? *Demografie*, 43, s. 85–92.
- Kučera, M. – Burcin, B. 2001. Úmrtnost. In *Populační vývoj České republiky 2000*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 47–59.
- Kučera, M. 2002. K diskusi o populační politice České republiky. *Demografie*, 44, s. 202–203.
- Kučera, M. 2002. Pohyb obyvatelstva v roce 2001. In *Populační vývoj České republiky 2001*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 81–83.
- Kučera, M. 2002. Changes in Population Development in 2001 and 2002. In *Population development in the Czech Republic 1990–2002*, Praha: KDGD PŘF UK, s. 91–83.
- Kučera, M. 2003. Bydlení. Příspěvek na XXXIII. konferenci ČDS. Praha, Sčítání lidu, domů a bytů 2001 v České republice, 21. květen 2003. *Demografie*, 45, s. 274–277.
- Kučera, M. 2005. Rodinné domácnosti ve výsledcích sčítání 2001. *Demografie*, 47, s. 13–20.
- Bartoňová, D. – Kučera, M. 2005. Prognóza cenových domácností v České republice na období do roku 2030. *Demografie*, 47, s. 229–244.
- Kučera, M. 2005. Sčítání lidu nebo výběrové šetření? *Demografie*, 48, s. 46–47.
- Kučera, M. 2007. Family Households as Measured in the Census 2001. *Czech Demography*, 1, p. 29–36.
- Kučera, M. 2008. Padesát let hodnocení populačního vývoje České republiky. *Demografie*, 50, s. 230–239.

Kučera, M. 2009. Zakladatelé a tvůrci renesance československé demografie po 2. světové válce. Příspěvek na XXXVIII. konferenci ČDS. Praha, 21.–22. 5. 2008. *Demografie*, 51– CD ROM, s. 12–17.

Kučera, M. 2009. Demografické průzkumy. Příspěvek na XXXVIII. konferenci ČDS. Praha, 21.–22. 5. 2008. *Demografie*, 51– CD ROM, s. 37–41.

K životnímu jubileu Vladimíra Poláška

Vladimír Polášek se dožívá šedesátí let. Z jeho dosavadní životní pouti vyjímám několik důležitých mezníků, zejména těch, které výrazněji ovlivnily jeho neobyčejně záslužné působení na poli demografickém.

Vladimír Polášek se narodil 24. srpna 1949 v Přerově. Vystudoval Provozně ekonomickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Brně a v roce 1985 ukončil postgraduální studium na pražské Vysoké škole ekonomické.

Po ukončení vysokoškolského studia celý svůj dosavadní pracovní život, s výjimkou jen několikaměsíčního počátečního období, zasvětil práci Českému statistickému úřadu. Počínaje 1. dubnem 1974 začal pracovat jako analytik na Okresním oddělení ČSÚ v Přerově. Jeho analytická činnost byla zpočátku zaměřena na nejrůznější oblasti, např. průmysl, zemědělství, stavebnictví, místní hospodářství, bytovou výstavbu, investice a také obyvatelstvo. Již v této době začíná vznikat jeho zájem o demografii a demografickou statistiku, který postupně sílí. I když jeho pracovní zaměření se tehdy týkalo zejména oblasti ekonomických statistik, stále více inklinoval a v rámci daných možností se zabýval demografickou statistikou.

Již od druhé poloviny 70. let se setkáváme s Vladimírem Poláškem jako autorem různých publikací s prevažujícím demografickým tématem. Z roku 1976 je to např. publikace **Domovy důchodců v okrese Přerov a jejich obyvatelé**, jejíž závěry můžeme nalézt i v časopise *Demografie* (1977, s. 369–371).

Z konce 70. let je třeba zvláště připomenout i z dnešního pohledu zcela výjimečnou publikaci **Cikánské obyvatelstvo v okrese Přerov**, která je mimořádně cenným i historickým dokumentem o své době a některých stránkách života tohoto etnika u nás. Vladimír Polášek ji zpracoval v roce 1978 (publikace je mj. uložena i v Muzeu romské kultury v Brně).

Jeho analytické práce a publikace s demografickou tematikou se objevovaly stále častěji. Týka-

ly se různých složek demografického vývoje v okrese Přerov, např. dlouhodobého vývoje porodnosti, kojenecké úmrtnosti, úmrtnosti, migrace a prognóz. Pravidelně byly vydávány jeho roční podrobné analýzy demografického pohybu, analýzy výsledků sčítání lidu aj.

Po jmenování Vladimíra Poláška ředitelem Okresního oddělení ČSÚ v Olomouci, ke kterému došlo 1. dubna 1990, se jeho aktivity v oblasti demografické statistiky ještě rozšířily, a to i na práce charakteru celostátního. Tato činnost, realizovaná nad rámec úkolů Okresního oddělení, byla zcela unikátní. Proto bylo rozhodnuto o jeho určitém, i když malém personálním posílení, a to byl také **počátek dnešního demografického pracoviště v Olomouci, jež je pod vedením Vladimíra Poláška součástí ústředí ČSÚ**. Jednou z nejvýznamnějších prací, a také neobyčejně náročnou, byl převod rozsáhlých písemných podkladů do elektronické podoby a vytvoření datových souborů v dlouhodobějších časových řadách, byly to např. věková struktura obyvatel okresů od roku 1974 nebo bilance pohybu obyvatelstva ve všech obcích od roku 1970. Vznikl tak velmi potřebný a hojně využívaný aktualizovaný **informační zdroj regionálních demografických dat až do úrovně obcí**, který je dnes k dispozici a přístupný i na internetových stránkách ČSÚ. Každoročně je vydávána Demografická ročenka krajů, okresů, ORP, měst a v roce 2009 je nově vydána Demografická ročenka obvodů pověřených obecních úřadů. Bez Vladimíra Poláška by tato informační mezera nebyla dodnes naplněna. Z jeho dalších prací můžeme jmenovat publikaci o sebevraždách v České republice, která je vydávána v pětiletých intervalech již od roku 1996, nebo jeho analýzy ze sčítání lidu („rodáci“, dojíždka a vyjíždka do zaměstnání a škol).

Vladimír Polášek byl od 1. 1. 2000 do září 2002 ředitelem KR Olomouc, poté až do dnešní doby vedoucím olomouckého demografického pracoviště ČSÚ.

Zvláště významné je působení Vladimíra Poláška i na poli České (dříve Československé) demografické společnosti. Již v roce 1984 se stal členem Severomoravské pobočky, na jejíž činnosti se velmi aktivně podílel. Nejen, že se zúčastňoval na tehdy známých každoročních demografických kolokviích, které byly postupně pořádaný v okresních městech Severomoravského kraje, na